

Rozvrácená Šumava - a co dál?

Nejprve africká zkušenost

Mýtus o nedotčené Africe - Zuzana Teličková (Příroda 3-4 / 2018)

Osudový omyl přírodních parků: Koncepce parků coby izolovaných prostor prvotní divočiny vychází z mylného dojmu, jenž západní svět získal začátkem 20. století. První národní park Bogd úl vyhlásili mongolští vládci už v r. 1783, téměř se stoletým odstupem následoval r. 1872 americký Yellowstone, dále následovaly parky v odlehlých prostorách Ameriky, Kanady, Austrálie a Nového Zélandu (v zemích sféry britského vlivu). To co funguje v prostorách, kde hustota obydlí je nulová nebo minimální, nemusí být dobré pro Afriku, kde vedle sebe žili lidé a jejich hospodářská zvířata vedle divokých tvorů. Na základě představy o jediné správné možnosti totálního oddělení dnes funguje většina národních parků a rezervací, což vychází z neznalosti historie, takže Afričané hranice parků nerespektují. Pokud má africká příroda přežít, je potřeba si uvědomit, že lidé a divoká příroda už dávno před koloniálním obdobím dokázali koexistovat. Budoucí ochrana africké divočiny by tedy daleko více měla stavět nikoli na oddělení, ale na soužití divokých zvířat a lidí.

Situace Šumavy

Šumava - Gabréta (Pohoří kozorohů, kteří dodnes obývají bezlesé, predátory neobývané, partie Alp) byla již ve 4. st. př. n.l. obývána Kelty. Je snad zbytečné popisovat rozsáhlé využívání Šumavy, potřebné je však připomenout, že **ještě před 80 lety byla Šumava plná života, s jedinečně pulzující přírodou, desítkami tisíc obyvatel i hospodářských zvířat a neobyčejnou biodiverzitou, která byla právě vázána na toto extenzivní využívání.** Šumava byla unikátní zejména vyváženou činností lidí, kteří byli na ní závislí. Nejcennější bylo bezlesí, které přesahovalo 30 % území: extenzivně spásané travní porosty horských plání a rozptýleného horského osídlení, vrchovištní rašeliniště a ledovcová jezera.

V domácích podmínkách se postupně vytvářela skupinka, jejímž záměrem bylo prohlásit Chráněnou krajinnou oblast Šumava za národní park, kde nám přírodní procesy vytvoří jedinečnou přírodní přírodu. V pozadí záměru bylo vytvoření představy, že se jedná o přírodní území, kde by antropogenní prvky vč. vodních nádrží, cest a sídel neměly být (vždyť pro ideology patří i požáry k přírodním jevům, které požadují chránit). Jedná se tedy o ideologický záměr, k jehož prosazení byla použita dlouhodobá sofistikovaná mediální propaganda, využívající fabulaci, nepravdivých tvrzení a zneužívání téměř všech možných „neférových“ způsobů, zejména nepřipuštění oponentury a odstranění osob s racionálními pohledy z významných postů. Ideologický záměr nesleduje širší a zpětné vazby, ostatní ochranu (CHOPAV, Ramsarskou úmluvu k ochraně rašelinišť, Biosférickou rezervaci UNESCO, EVL). Požadavek „divočiny“ zcela zaslepeně zastínil základní racionální potřeby, tj. zejména ekologickou udržitelnost a zachování a zajištění vodních zdrojů, a to již nemluvě o ekonomické a sociální udržitelnosti.

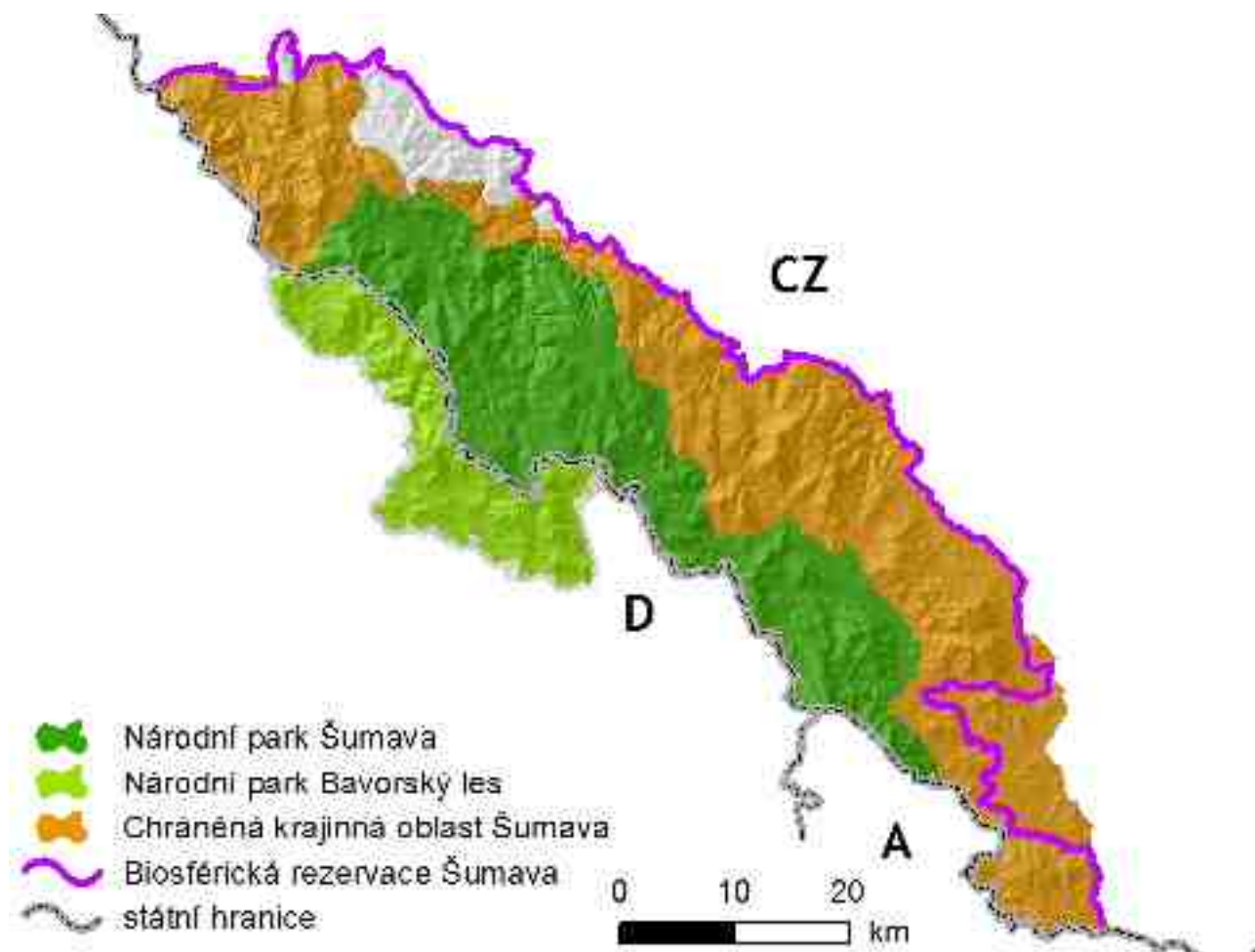
Prvním radikálním krokem k výrobě virtuální divočiny byla hazardní „suchá revoluce“ : naoktrojovaná bezzásahová disturbance hřebenových smrčín v délce více než 40 km, kdy po kůrovcový uschnutí měly vzniknout jedinečné přírodní lesy. Po 10 letech je možno již dělat opodstatněné závěry. **Zásadním problémem je rozsah a rychlost změn, které již dnes mají fatální dopady.** Chybějící hřebenový „větrolam“ znamená likvidaci někdejší „Zelené střechy Evropy“, omezení srážek a aridizaci hřebene někdejší humidní Šumavy. Dochází k vysušování nejcennějších retenčních rašelinišť, nepříznivému ovlivňování vodnatosti toků a v širším měřítku změnu mezoklimatu a snižování hladiny podzemních vod. Zatím je veřejnost uklidňována jak dobře se obnovují horské smrčiny udáváním počtu nových smrčků na ha, ale jen v některých lokalitách (avšak cesta k dospělému, plně funkčnímu semennému věku vyžaduje dlouhé období příznivého prostředí).

Polohy horských smrčín Šumavy se uvažují od 1200 (1350) m n.m. výše. Horské smrčiny se za vhodných podmínek obvykle dokáží obnovovat. Jsou to zejména chráněné plochy s potřebnou, vlhkostí (kde se vyskytuje dostatek semenáčků vyrostlých pod ochranou mateřských stromů), avšak obnova z lidského měřítka trvá několik generací. Proto bude potřebné kriticky analyzovat významné oblasti horských smrčín:

- Knížecí stolec 1236 m , kde Vojenské lesy po orkánu Kyrill vysadily nový les, který dnes, s výškou 1 m, již dobře plní své ekologické funkce - vhodná referenční lokalita
- Plechý 1378 m - Třístoličník 1302 m
- Luzný 1373 m - Poledník 1315 m - Debrník 1336 m - Polom 1295 m
- Jezerní hora 1343 m - Svaroh 1334 m (byť V CHKO, byla zde uplatněna bezzásahovost a nepřístupnost).

Ideologie bezzásahové ochrany přírodních procesů v kulturním, ekologicky nestabilním území ČR byla (téměř násilně) politicky prosazena MŽP - R. Brabec (ANO). Vedoucí ideologové výroby divočiny se stále činí, takže již rýsují novou zonaci, kde I. zóna zahrnuje zejména stále se rozšiřující hraniční pásmo, obcím se vymezují malé IV. „kulturní zóny“ s volným pohybem obyvatel, (přestože celá Šumava je kulturní) a prověřuje se cestní síť, zřejmě aby nikdo nemohl vidět naordinovanou „nádhernou přírodní přírodu“ a to i v rozporu se situací sousedního Bavorska a Rakouska.

Stačí porovnat zdravé lesy ve sjezdovém areálu Hochficht v Rakousku či rekreačně a lyžařsky využívanou nejcennější část Šumavy - Gross Arber v Bavorsku. Názornost poskytuje schema neúměrného „bilaterálního“ parku. I nejméně informovaný člověk vidí, že zde něco „nehraje“.

Zdroj: <http://www.npsumava.cz>